

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет

О.Ю. Булгакова

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
з дисципліни

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Одеса: ОНПУ, 2018

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Методичні вказівки до виконання курсової роботи
для студентів гуманітарного факультету
денної та заочної форми навчання.

Рівень підготовки – магістр
Спеціальність 231 - «Соціальна робота»

Затверджено протоколом № 1
засідання кафедри психології
та соціальної роботи
від 28.08.2018 р.

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи» для студентів гуманітарного факультету денної та заочної форми навчання. Рівень підготовки – магістр. Спеціальність: 231 – «Соціальна робота» / Укл.: О.Ю. Булгакова. – Одеса: ОНПУ, 2018. - 17 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	4
1.1.Кваліфікаційні вимоги та організація виконання курсової роботи.....	4
1.2.Рекомендації щодо вибору теми та методологічних основ роботи.....	5
1.3.Календарний графік виконання курсової роботи.....	6
2.ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
2.1.Структура тексту і мова викладу.....	6
2.2.Науковий апарат і зовнішнє оформлення.....	8
2.3.Вимоги до оформлення курсової роботи.....	9
3.ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
4.КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	10
5. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	11
6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ	12
7.ДОДАТКИ	14

ВСТУП

Курсові роботи є невід'ємною частиною підготовки фахівців з гуманітарних наук, у тому числі і по актуальним проблемам теорії і практики соціальної роботи. Студенти Гуманітарного факультету ОНПУ, спеціальності «Соціальна робота» виконують курсові роботи, а на його завершальному етапі - пишуть і захищають дипломний проект. Курсові роботи та дипломні проекти повинні відповідати високим кваліфікаційним вимогам щодо змісту та оформлення.

Процес підготовки курсових робіт забезпечує виконання загальних кваліфікаційних вимог до робіт. Він має зовнішню і внутрішню сторони. "Зовнішнім" змістом роботи є послідовність етапів взаємодії студента з науковим керівником, рецензентом, з кафедрою. "Внутрішній" бік підготовки курсової роботи є процес формулювання і розгортання основної ідеї роботи в її зміст. Обидві сторони тісно пов'язані між собою і навіть починаються з одного й того ж кроку - вибору теми роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.

1.1. Кваліфікаційні вимоги та організація виконання курсової роботи

Курсова робота є науковою розробкою конкретної теми в невеликому обсязі в процесі навчання за фахом «Соціальна робота». Будучи навчальним твором, вона повинна за своїм змістом і формою прагнути до ідеалу "справжнього" наукового тексту, наприклад, статті або книги. Тим самим вона являє собою своєрідну пропедевтику майбутнього наукового дослідження. Отже, сенс курсової роботи полягає в придбанні навичок самостійного вирішення практичних проблем з наукових позицій та письмового викладу отриманих результатів. Такі навички є необхідними не тільки академічним вченим і дослідникам, але й усім, хто бажає присвятити себе будь-якій інтелектуальній професії.

Курсові роботи відрізняються від доповідей і виступів студентів на семінарських заняттях тим, що є суворо обов'язковими, виконуються кожним студентом в письмовому вигляді на противагу "стихійним" усним виступам. Тим не менш, виступи на семінарських заняттях сприяють зацікавленому вибору теми курсової роботи. Курсова робота не є переказом вивченого матеріалу, а являє собою його творчу переробку на основі знайомства зі станом досліджень з обраної теми і самостійного грамотного застосування понятійного апарату науки. Вона не є і власною інтерпретацією проблеми, що нагадує публіцистичну статтю, так як курсова робота завжди ґрунтується або на науковій проблемі, або (найчастіше) на навчальній і спирається на джерела і вторинну наукову літературу.

Курсова робота не може бути цілком простою компіляцією і складатися з фрагментів статей і книг. Вона повинна мати структуру, яка наповнена однорідним науковим змістом: фактами, даними, котрі розкривають взаємозв'язок між явищами, аргументами і т.д. і містити щось нове: узагальнення великої літератури, матеріалів емпіричних досліджень, в якому виявляється авторське бачення проблеми і її рішення. Цей принцип є непорушним: структура курсової роботи залишається незмінною, але в міру навчання змінюється її зміст: поглиблюється фундаментальність дослідження проблеми, що зовнішнім чином проявляється у зростанні кількості першоджерел та подовження списку літератури.

Курсова робота з курсу «Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи» пишеться на 1 курсі. Вона становить основу спеціалізації студентів і є необхідним етапом, що передуює написанню і захисту дипломного проекту.

Курсова робота з курсу «Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи» є окремим викладенням теми з елементами дослідження. Щодо стандартних вимог передбачається, що студент 1 курсу магістратури вже опанував навички самостійної роботи над джерелами і вміє їх систематизувати, оцінювати і узагальнювати. Приблизний обсяг роботи становить 30-35 машинописних сторінок; висновки повинні бути за обсягом не менше 1,5 машинописних сторінок.

Порядок підготовки курсових робіт містить наступні етапи:

1. Вибір теми.
2. Збір матеріалу, пошук літератури по темі, переклад іншомовних джерел, підготовка бібліографії, складання особистого робочого плану.
3. Підготовка першого варіанту.
4. Задача підготовчого тексту науковому керівникові.
5. Доопрацювання тексту по зауваженнях наукового керівника.
6. Задача остаточно доопрацьованого та оформленого тексту.
7. Отримання відгуку та оцінки роботи від наукового керівника або її захист.

1.2. Рекомендації щодо вибору теми та методологічних основ роботи

Вибір теми.

Ситуація вибору теми не є для студента несподіванкою. Програма навчання будується таким чином, щоб студенти познайомилися з предметною областю соціальної роботи, придбали досвід письмової роботи (підготовка рефератів з дисципліни). Як вже зазначалося, імпульси для вибору теми можуть виникнути з доповідей і виступів студентів на семінарських заняттях, і курсова робота навіть може бути їх подальшим розвитком. Студенти не повинні забувати про свого часу розпочатої власної наукової праці при підготовці до семінарських занять.

Орієнтуючись на власний науковий інтерес і напрямки наукової роботи кафедр і викладачів, студент може, як уже зазначалося, запропонувати своє формулювання теми з обґрунтуванням необхідності її розробки. У такому випадку слід враховувати загальне правило: чим конкретніше сформульована тема - тим краще. Не слід пропонувати теми, розробка яких потребувала б багаторічних зусиль цілого наукового колективу.

Самостійність наукової творчості студентів проявляється у свободі вибору тем курсових робіт, що дозволяє реалізувати індивідуальні наукові інтереси і своєрідність пізнавальних стилів студентів, забезпечити розвиток соціальної роботи. Разом з тим свобода наукової творчості вимагає від майбутнього фахівця особливої інтелектуальної різнобічності, вміння орієнтуватися в теоретико-методологічних основах актуальних проблем теорії і практики соціальної роботи.

Оволодіння понятійним апаратом.

У першу чергу це стосується оволодіння понятійним апаратом соціальної роботи, який відображає її предметну область. **Поняття** - це форма існування всякої науки, і розумовий процес здійснюється в понятійній формі. Це в особливій мірі відноситься до мислення вчених, дослідників, бо вони використовують не тільки більш широкий і повний спектр понятійних відносин, а й чітко усвідомлюють, які з них задіяні в тому чи іншому конкретному міркуванні.

Понятійний апарат курсової роботи виконує найважливішу роль в процесі її підготовки: він служить для опису обраного об'єкта і предмета дослідження, наукової постановки проблеми, висунення гіпотез та їх перевірки або формулювання основної ідеї роботи та її розгортання у зміст і, нарешті, для узагальнення нового знання про проблему, отриманого в результаті роботи. Грамотний понятійний апарат включає роботу в

загальний контекст соціологічної науки. Формуючи понятійний апарат своєї роботи, автор вже на початковому етапі отримує можливість усвідомити місце досліджуваної проблеми в предметній галузі соціології та її конкретного напрямку. Крім понятійного апарату курсова робота містить опис та аналіз теоретико-методологічної основи, методів отримання та обробки даних, тобто їх статистичної інтерпретації, на основі якої і формулюються висновки. Теорія і методологія виконують у всякій науковій роботі свої найважливіші функції: теорія дозволяє використовувати накопичені достовірні знання про проблему, опосередковано долучити власне дослідження до роботи всього наукового співтовариства. Методологія дозволяє обрати ефективний і перспективний шлях подальшого дослідження по темі роботи. Теорія і методологія в своїй основі є єдиним горизонтом систематизації наукового знання лише з тією різницею, що в теорії робиться акцент на акумуляцію результатів пізнання, а в методології - на принципи та шляхи одержання нового достовірного знання.

1.3. Календарний графік виконання курсової роботи

У таблиці 1 наведено орієнтовочний календарний графік виконання окремих етапів курсової роботи.

Таблиця 1 - Графік виконання курсової роботи

Вид праці	Тиждень семестру						
	2	3	4	5	6	7	8
1. Інформаційний пошук	+	+					
2. Структура роботи. Вступ		+	+				
3. Теоретичний розділ 1			+	+	+		
4. Експериментальне дослідження проблеми за допомогою методів опитування та тестових методик					+	+	+
Вид праці	Тиждень семестру						
	9	10	11	12	13	14	15
5. Аналіз результатів дослідження. розділ 2	+	+					
6. Рекомендації. висновки		+	+				
7. Оформлення роботи відповідно до вимог			+	+			
. Захист курсової роботи				+	+	+	

2. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У цьому розділі йтиметься про форму курсової роботи, причому в різних, хоча і тісно пов'язаних між собою стосунки. По-перше, про її "внутрішньої" форми: тобто про структуру тексту і мовою викладу матеріалу, про те, як і на які смислові частини слід ділити текст, як слід викладати думки, аргументи, факти і які особливості наукової мови. По-друге, про її "зовнішньої" форми: про те, як потрібно оформляти науковий апарат і як правильно надрукувати роботу. Ці норми і правила є універсальними для будь курсової роботи, незалежно від її теми. Тому в посібнику відсутні конкретні приклади розробки структури тексту - але сам його текст може служити таким прикладом.

2.1. Структура тексту і мова викладу

Текстова частина роботи складається:

Вступу.

Основної частини.

Висновку.
Списку використаної літератури
Додатків.

Вступ служить для орієнтації читача в подальшому викладі. У вступі робиться обґрунтування вибору теми, формулюється предмет дослідження, тобто ставиться наукова проблема, розкриваються цілі і завдання роботи, аналізується ступінь розробленості проблеми. Висновок містить коротку формулювання результатів, отриманих в ході роботи.

Основна частина.

Текст, розташований між введенням і висновком є основною частиною, яка ніколи так не озаглавлює. Основна частина, як правило, не може складатися лише з одного розділу, вона складається з декількох, як мінімум, з двох розділів.

Розділи розділені на параграфи. Розподіл роботи на розділи і параграфи здійснюється так, щоб частини роботи були пропорційними за обсягом і науковим змістом. Наприклад, в 20-сторінковій роботі 5 сторінок для введення та 5 для укладання - це занадто багато, але і пів сторінки для введення - занадто мало. При розподілі тексту роботи на частини слід керуватися таким емпіричним правилом: введення в курсовій роботі має бути не менше однієї сторінки. З досвіду випливає, що оптимальний розмір введення - до 10% тексту. Те ж саме відноситься до ув'язнення, але всі відхилення за обсягом повинні бути в меншу сторону. Інший обсяг роботи доводиться на основну частину.

Існує кілька формальних систем структурування тексту в розділи і параграфи, з яких найбільш підходящими для курсової роботи є десяткова система.

У десятковій системі застосовуються тільки арабські цифри для розділів, а нумерація параграфів утворюється шляхом приписування до номера розділу номера параграфа, які розділяють крапкою. Таким чином, цифри "2.1" і "2.2" позначають номери параграфів розділу 2. Якщо параграф 2.2 ділився б на частини, то для їх позначення використовувалася б наступна нумерація: 2.1.1, 2.1.2 і т. д. Тим самим за номером розділу легко визначити його місце в структурі всього тексту. Бажано, щоб кінець кожного розділу, параграфа або абзацу мав логічний перехід до наступного. У зв'язку з цим рекомендується закінчувати кожен параграф і розділ підбиттям їх підсумків, з яких би логічно слідувала необхідність подальшого розгляду проблеми, яке послідує в новому розділі або параграфі. Можна порекомендувати й інший прийом, а саме: починати кожен главу або параграф з вступного абзацу, який підказує читачеві, про що піде мова далі. У вступному абзаці можна "перекинути місток" до попередніх думок. Це лише підкреслить "червону нитку" всієї роботи.

Основна частина роботи повинна містити два розділи.

Перший розділ - теоретична частина, в якій розкривається проблема, яка розглядається відповідно до теми курсової роботи.

В кінці розділу обов'язкові **висновки до розділу 1.**

Другий розділ - практична частина дослідження.

Включає:

- а) опис вибірки дослідження;
 - б) обґрунтування обраних для дослідження методик;
 - в) експериментальні дані, зведені в таблицю;
 - г) результати аналізу експериментальних даних;
 - д) аналіз робочих гіпотез, зіставлення останніх з отриманими результатами дослідження;
 - е) рекомендації відповідно до отриманих результатів дослідження.
- В кінці розділу обов'язкові **висновки до розділу 2.**

Мова викладу.

Курсова робота повинна бути написана науковою мовою. Важливість дотримання рекомендацій щодо мови легко помітити по позитивній реакції наукового керівника та рецензента з цього приводу, яка зазвичай передує аналізу змісту роботи.

Щодо стилю наукової мови слід запам'ятати, що особиста манера викладу в сучасній науковій літературі поступилася місцем безособової. Іншими словами, займенник "я" не вживається, а займенник "ми" поступово виходить з ужитку. (Можна вважати, припустимо, що ...) Далі, при обговоренні наукових положень того чи іншого мислителя слід застосовувати одну й ту ж форму теперішнього часу. Нарешті, є слова і вирази, які взагалі не слід використовувати в науковому тексті, наприклад: "очевидно", "загальновідомо", "само собою зрозуміло", "природно". Очевидним і загальновідомим положенням не місце в науковій роботі, а посилання на природний хід речей у разі соціологічного твору спотворюють наукове сприйняття проблеми тим, що соціальне підміняється природним.

Висновок

Висновок є необхідною частиною курсової роботи. Він призначен для завершення роботи за змістом і формою. Якщо окремі розділи і параграфи присвячені досить детальному викладу окремих питань, то у висновку слід ще раз пояснити їх зв'язок один з одним і сформулювати найважливіші результати роботи щодо проблеми і конкретних питань, поставлених у вступі.

Структура висновку є зворотною по відношенню до структури введення. Якщо у введенні з усієї проблемної області виділяється окрема проблема, що лежить в основі теми роботи, то при написанні укладення використовується протилежний прийом: воно розкриває зв'язок даної теми з більш широкою проблемної областю. Фактично тут ще раз заходить мова про актуальність теми, але під новим кутом зору, а саме: з точки зору перспектив подальших досліджень проблеми. Тому в ув'язненні крім формулювання результатів йдеться про те, які питання залишилися не вивченими, які нові дослідницькі питання виникли в результаті роботи і в якому напрямку слід працювати далі.

2.2. Науковий апарат і зовнішнє оформлення

Курсова робота, як зазначалося, є науковим твором, а не твором на вільну тему або інтерпретацією чужого тексту. Науковість означає крім усього іншого перевірюваність аргументів, фактів, даних, що містяться в ній. Тому перша заповідь наукової сумлінності полягає в точності цитування і сумлінності посилань на джерела. Ця вимога реалізується через науковий апарат роботи.

Всі ці елементи наукового апарату виконують в роботі важливі функції: цитати є підтвердженням висловленої думки чи аргументу. У бібліографічних посиланнях вказують твори друку, згадані або цитовані в основному тексті, в яких читач може знайти подальші відомості про предмет, пояснювальний і додатковий матеріал.

Оформлення посилань у виносках.

Загальний підхід до оформлення посилань у виносках керується правилами бібліографічного опису для списку літератури, але опускають підзаголовок, відомості про організацію, відповідальну за видання, назву видавництва, загальний обсяг видання. Крім того, слід пам'ятати, що посилання, так само як і примітки, з точки зору граматики є

пропозиціями, вони пишуться з великої літери навіть якщо починаються з скорочень "Див:", "СР:" і т.д. та завершуються точкою (або іншим знаком).

У курсовій роботі доцільно використовувати внутрішньо текстові виноска та примітки. Внутрішньо текстові виноска та примітки поміщають в самому тексті в тому місці, до якого вони належать, в дужках. У цьому випадку вони можуть робитися в максимально скороченому вигляді: у квадратних дужках вказується номер джерела в списку літератури та номер сторінки через кому. Так, остання цитата могла б бути оформлена наступним чином: "[12, с. 214]".

Курсова робота не повинна бути переповнена цитатами, які погано пов'язані між собою. Слід ще раз підкреслити, що цитати виконують цілком певну функцію, пов'язану з їх початковим латинським значенням цього слова - підтвердження своєї думки або доводу. Тому цитати можуть наводитися тільки для підтвердження аргументів або описів автора.

Список літератури.

У список літератури до курсової роботи включаються всі цитовані джерела та прочитана література, яка відноситься до теми і мала істотний вплив на зміст роботи. Іншими словами, список літератури не обов'язково слід обмежити тільки цитувати творами, але все цитовані джерела повинні бути вказані. Ще раз підкреслимо, що список літератури не повинен бути якомога більше. Він збільшується в результаті роботи над темою, але в нього включаються лише ті твори, на які автор спирався. Не слід складати список літератури, заглядаючи лише в бібліотечний каталог.

Література формується в список строго за абеткою (спочатку українською, потім на іноземних мовах за прізвищами авторів або за назвою творів, якщо автор не вказаний). Список літератури має порядкову нумерацію, це необхідно для формальної оцінки обсягу вивченого матеріалу, або посилань шляхом відсилання до списку літератури.

2.3. Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота виконується на білому папері формату А4 (297 x 210 мм) на одній стороні аркуша, зворотний бік залишається чистою. Стандартний текст друкується через 1,5 інтервалу, шрифт-Times New Roman, розмір шрифту - 14. Поля: зліва не менше 30 мм, справа - не менше 10 мм, зверху не менше 20 мм і знизу не менше 20 мм.

Курсова робота: починається з титульного листа (зразок якого є у Додатку), потім слідує зміст (план) з правильним зазначенням сторінок, з яких починаються розділи, далі йде вступ, основна частина, що складається з розділів (і параграфів), висновок (резюме) , примітки, список використаної літератури і додатки. Всі ці розділи починаються, як правило, з нової сторінки.

Всі сторінки нумеруються. Титульний аркуш включають до загальної нумерації, але номер "1" на ньому не ставиться. Таким чином, першим надрукованим номером буде номер "2" на другому аркуші роботи, на якому поміщається зміст (план). Звідси випливає, що текст роботи починається як мінімум на третій сторінці (листі). Нумери сторінок слід проставляти вгорі в правій частині листа і між номером і текстом залишати порожню рядок. Заголовки слід розташовувати симетрично до тексту, між заголовками і текстом залишається 3-4 порожніх рядки.

Таблиці, графіки та малюнки забезпечуються заголовками, над яким пишеться слово "Таблиця" і ставиться її порядковий номер. Якщо таблиця (графік, малюнок) всього одна, то цього не робиться.

3. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершена курсова робота разом з відгуком-рецензією керівника подається на кафедру, де розглядається питання щодо допуску курсової роботи до захисту.

Після затвердження допуску до захисту курсової роботи студент готує доповідь на

захист перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи.

*Доповідь може мати довільну форму,
але в ній доцільно висвітлити такі важливі питання курсової роботи:*

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- що вдалося встановити, виявити, довести;
- якими методами це досягнуто;
- елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях;
- з якими труднощами довелось зіткнутися в процесі дослідження, які положення, гіпотези не знайшли підтвердження.

Доповідь не повинна перевищувати за часом 8-9 хвилин. У ній повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника.

Доповідь можна читати з написаного тексту, але ліпше розповідати. Це дасть можливість повніше уявити, наскільки ґрунтовно студент опанував свій матеріал.

Після доповіді, звичайно студентів задають питання члени комісії і присутні. Запитання можуть бути пов'язані з темою курсової роботи, а можуть бути значно ширші від теми роботи. Оскільки захист має своєю метою виявити не лише знання з теми дослідження, але й рівень загальної підготовки студента з обраної спеціальності.

Хід захисту фіксується в протоколі. Оцінка виставляється на закритому засіданні комісії і оголошується її головою студентів і всім присутнім на відкритому засіданні.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за вимогами єдиної шкали оцінювання знань.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Оцінювання виконання курсової роботи здійснюється згідно Наказу ректора ОНПУ про організацію навчального процесу в ОНПУ і може уточнюватися в робочому порядку на початку навчального семестру.

Оцінка «відмінно» (90 - 100 балів) ставиться за курсову роботу, в якій:

- розкрита одна із актуальних проблем соціальної роботи та надана технологія роботи з той чи іншою категорією клієнтів соціальної роботи ;
- робота написана відповідно до плану;
- у вступі вказано на актуальність теми, виявлено об'єкт та предмет дослідження, чітко поставлено мету та завдання дослідження, подано стислий огляд джерел;
- є посиланнями на джерела та наукову літературу;
- є повне, змістовне викладання теми курсової роботи;
- основна частина подає зміст матеріалу послідовно, вказані різні погляди на проблему, використано конкретний фактичний матеріал з актуальної проблеми соціальної роботи;
- є список використаної літератури із наявністю спеціальних досліджень з теми роботи;
- є висновки після кожного розділу, загальні висновки відповідають завданням та носять аргументований характер, мають місце узагальнення, зв'язок із сучасною соціальною політикою і соціальною роботою;
- є додатки;
- витримані вимоги до оформлення курсових робіт.

Оцінка «дуже добре» (82 - 89 балів) ставиться за курсову роботу, в якій присутні всі вищенаведені вимоги до курсової роботи, але є невеликі відхилення від стилю написання такого виду робіт і їх оформлення.

Оцінка «добре» (75 - 81 балів) ставиться за курсову роботу, в якій присутні всі вищенаведені вимоги до курсової роботи, але оформлення та стиль роботи недостатньо витримані, також простежується деяка непослідовність при викладенні матеріалу.

Оцінка «задовільно» (67 - 74 балів) ставиться за курсову роботу в якій:

- є план, вступ, посилки на літературу, список використаної літератури, висновки;
- правильно складений план, що відповідає висвітленню теми;
- змістовне викладання теми роботи;
- основна частина подає зміст матеріалу послідовно, але недостатньо використовуються наукові методи дослідження та непослідовно описана технологія соціальної роботи,
- назавжди є посилання на джерела та літературу,
- недостатньо використано з теорії соціальної роботи та конкретний фактичний матеріал;
- недостатньо вказано на зв'язок із сучасною соціальною політикою та соціальною роботою у висновках.

Оцінка «достатньо» (60-66 балів) ставиться за курсову роботу в якій:

- є план, вступ, посилання на літературу, висновки;
- у вступі обґрунтовані мета та завдання;
- основна частина подає зміст матеріалу в історичній послідовності, не завжди присутні аналітичні підходи під час викладу матеріалу, відсутні посилання на джерела, не в повній мірі використано конкретний фактичний матеріал;
- висновки мають не достатньо аргументований характер;
- відсутні додатки.

Оцінка «незадовільно» (59 і менше балів) ставиться за курсову роботу, в якій:

- план, посилання на літературу, список літератури – відсутні;
- у вступі не вказано на актуальність теми, відсутній стислий огляд джерел та літератури;
- в основній частині матеріал подається не послідовно, з посиланням лише на одне джерело, відсутній конкретний фактичний матеріал та аналітичний підхід до його висвітлення;
- висновки не носять аргументованого характеру і не мають узагальнення, зв'язку із сучасною соціальною політикою та соціальною роботою.

Таблиця 2

ECTS	Бали			Визначення якості навчання
	100	12	5	
A	90 - 100	10-12	5	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначними помилками
B	82 - 89	7-9	4	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками
C	75 - 81		4	ДОБРЕ – в загальному правильно виконане завдання з незначною кількістю грубих помилок
D	67 - 74	4 - 6	3	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але із значною кількістю недоліків

E	60 - 66		3	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії
FX	35 - 59	1 - 3	1 - 2	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібна додаткова праця над дисципліною
F	0 - 34			НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібне повторне вивчення дисципліни

5. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ.

1. Основні тенденції становлення соціальної роботи в Європі та Україні.
2. Моделі і методи соціальної роботи в соціумі.
3. Гуманістичні цінності соціальної роботи і пріоритети соціальної політики.
4. Основні напрями соціальної політики в області соціального захисту (конкретизувати: літніх, інвалідів, сім'ї, дітей, молоді і ін.).
5. Медико-соціальні аспекти соціальної роботи.
6. Проблема соціальної нерівності і роль соціальної роботи в її рішенні.
7. Бездомність і сирітство як соціальна проблема і дороги її вирішення в Україні (можливо: бідність і убогість, малозабезпеченість, безробіття молоді, старіння населення, девіантна поведінка, алкоголізація і наркоманія дітей і підлітків, підліткова злочинність, жорстоке поводження з дітьми, дитяча жорстокість).
8. Державна соціальна політика відносно інвалідів і шляхи її вдосконалення.
9. Проституція як соціальна проблема.
10. Діти як об'єкт соціальної роботи (можлива конкретизація: діти-сироти, діти-інваліди, бездоглядні діти, діти вимушених переселенців, обдаровані діти і тому подібне).
11. Сім'я (конкретизувати: неповна, багатодітна, молода і тому подібне) як об'єкт соціальної роботи.
12. Військовослужбовці як об'єкт соціальної роботи.
13. Жінки як об'єкт соціальної роботи (можлива конкретизація: жіноче безробіття, жінки і насильство, материнство, дискримінація жінок і тому подібне).
14. Групи соціального ризику і специфіка їх вивчення в соціальній роботі.
15. Особи, що вийшли з місць позбавлення волі, як об'єкт соціальної роботи.
16. Проблеми підготовки фахівців з соціальної роботи в Україні.
17. Проблеми підвищення кваліфікації і безперервного вчення професійного соціального працівника.
18. Професійно-етичні норми і проблеми статусу соціальної роботи.
19. Функції соціального працівника як конкретизація його професійної діяльності.
20. Основні напрями підвищення ефективності соціальної роботи.

6. НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

1. Булгакова О.Ю. Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи. Конспект лекцій. Рукопис. – 2014. – 93 с.
2. Булгакова О.Ю. Методичні рекомендації до практичних занять та СРС з курсу «Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи» [Текст] / О.Ю. Булгакова. – Одеса, ОНПУ - СРКМ, 2014. – 23 с.
3. Агапов, Е. П. История социальной работы: учебное пособие / Е. П. Агапов, К. В. Волощукова. – М. : Академцентр : Дашков и К, 2009. - 256 с.
4. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Академія праці та соціальних відносин. — К.: Центр навч. літератури, 2005. — 172 с.

5. Соціальна робота і охорона здоров'я. - Вип.15 / Ред.: В.С. Брюховецький; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». - К., 2004.— 91 с.
6. Павленок, П. Д. Методология и теория социальной работы : учебное пособие : рек. УМО вузов РФ / П. Д. Павленок. – М. : ИНФРА-М, 2009. - 267 с.
7. Павленок, П. Д. Теория, история и методика социальной работы : избранные работы : учебное пособие / П. Д. Павленок. – М. : Дашков и К, 2012. - 476 с.
8. Холостова Е.И. Социальная работа: учебное пособие для вузов по специальности "Социальная работа" : рек. УМО вузов РФ / Е. И. Холостова. – М. : Дашков и К, 2007. - 668 с.

Додаткова література

9. Антология социальной работы. В 5 т. /Сост. М.В. Фирсов. – М., 1994 – 1995.
10. Основы социальной работы: Учебник для вузов / Авт. П.Д. Павленок, А.А. Акмалова, В.П. Алферов и др.; Отв. ред. П.Д. Павленок. - М.: ИНФРА-М, 2002. – 393 с.
11. Российская социологическая энциклопедия /Под общ. ред. Г.В. Осипова. - М.: Норма - ИНФРА-М, 1998. – 672 с.
12. Словарь-справочник по социальной работе/Под ред. Е.И. Холостовой. – М., 1997. – 560 с.
13. Энциклопедия социальной работы / Пер. с англ. В 3 т. – М., 1993-1994. – 630 с.
14. Ромм, Т. А. Социальная работа за рубежом: учебное пособие / Т. А. Ромм [под ред. Е. В. Андриенко] ; Новосиб. гос. пед. ун-т. - Новосибирск : НГПУ, 2003. - 163 с.
15. Фирсов М.В. История социальной работы в России: учебное пособие для вузов: рек. М-вом образования РФ / М. В. Фирсов. - Москва : ВЛАДОС, 2001. - 256 с.
16. Басов Н. Ф. Басова В. М. Бойцова С. В. Карпова Е. М. Социальная работа с молодежью: учебное пособие / под редакцией: Басов Н. Ф. – 4-е изд. - М.: Дашков и Ко, 2012. - 327 с.
[Электронный ресурс] URL: <http://www.biblioclub.ru/book/116011/>
17. Наместникова И. В. Этические основы социальной работы.. – М.: ЮРАЙТ, 2012. - 368 с. [Электронный ресурс] URL: <http://www.biblioclub.ru/book/95796/>
18. Фирсов М. В. Студёнова Е. Г. Теория социальной работы. Учебник для бакалавров 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮРАЙТ, 2012. - 456 с. [Электронный ресурс] URL: <http://www.biblioclub.ru/book/95650/>
19. Холостова Е. И. Социальная работа: история, теория и практика. Учебник для бакалавров. – М.: ЮРАЙТ, 2012. - 906 с. [Электронный ресурс] URL: <http://www.biblioclub.ru/book/95691/>
20. Якушев, А. В. Социальная защита. Социальная работа : конспект лекций : учебное пособие / А. В. Якушев. – М. : А-Приор, 2010. - 144 с. [Электронный ресурс] URL: <http://www.biblioclub.ru/book/56374/>

Ресурси мережі Internet

21. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
22. Національна парламентська бібліотека України
<http://www.nplu.kiev.ua/>
23. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.odnb.odessa.ua/>
24. Електронна бібліотека ОНПУ
<http://www.library.opu.ua>

Зразок особистого плану виконання курсової роботи

Вид роботи

Термін

1. Вибір теми та складання бібліографії.
2. Вивчення стану розробки проблеми в соціологічній літературі.
3. Збір фактичного матеріалу.
4. Уточнення мети, завдань та обґрунтування концепції роботи.
5. Обробка зібраного матеріалу.
6. Підготовка тексту першого розділу.
7. Підготовка тексту другого розділу.
8. Розробка програми дослідження
9. Розробка інструментарію
10. Проведення дослідження
11. Обробка результатів дослідження
12. Аналіз результатів дослідження
13. Підготовка тексту вступу і висновку.
14. Оформлення роботи

Зразок титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психології та соціальної роботи

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

«Актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи»на тему: _____

Студентки (а) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Зразок оформлення змісту

Зміст

Вступ	
Розділ 1	
1.1.	
1.2.	
Розділ 2	
2.1	
2.2	
Висновки	
Список використаної літератури	
Додатки.	

Зразок оформлення списку використаної літератури.**Список використаної літератури:**

1. Агапов, Е. П. История социальной работы: учебное пособие / Е. П. Агапов, К. В. Волощукова. – М. : Академцентр : Дашков и К, 2009. - 256 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Академія праці та соціальних відносин. — К.: Центр навч. літератури, 2005. — 172 с.
3. Соціальна робота і охорона здоров'я. - Вип.15 / Ред.: В.С. Брюховецький; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». - К., 2004.— 91 с.
4. Павленок, П. Д. Методология и теория социальной работы : учебное пособие : рек. УМО вузов РФ / П. Д. Павленок. – М. : ИНФРА-М, 2009. - 267 с.
5. Павленок, П. Д. Теория, история и методика социальной работы : избранные работы : учебное пособие / П. Д. Павленок. – М. : Дашков и К, 2012. - 476 с.
6. Холостова Е.И. Социальная работа: учебное пособие для вузов по специальности "Социальная работа" : рек. УМО вузов РФ / Е. И. Холостова. – М. : Дашков и К, 2007. - 668 с.